

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

EL CRIT D'EN MANELIC

—Plora, Catalunya, que ha mort el Mestre!

El poeta que és fill del poble

Tot el secret de la popularitat de l'Angel Guimerà, exterioritzada en la vida i en la mort del gran patrici, està en la seva ànima de fill del poble. En Guimerà no sentia ni comprenia la poesia com un exercici d'escollits, sinó com una funció sacerdotal exercida en mig del poble i per al poble.

El valor principal i més pur d'aquesta posició d'En Guimerà és que era perfectament espontània. No obeïa a un principi estètic, sinó a un impuls cordial. La poesia d'En Guimerà ve a ésser com el cor del poble encès per les grans passions. Ell s'elevava poèticament, sense perdre el contacte amb el poble. Hi ha en les seves poesies, en les seves tragèdies i en els seus drames, elevació, respecte a la massa popular, però no pas allunyament. I les coses del món que estan per damunt de nosaltres, per altes que siguin, no són mai llunyanes. Mentre els ulls de l'home girats enlaire guaiten a plena llum les coses i les idees elevades, sovint no comprenen o no senten les coses colgades per la profunditat o allunyades per la distància. Per a ésser comprès i estimat pel poble, l'elevació no és cap inconvenient. Majors inconvenients presenten la subtilitat, la llunyania i sobretot l'obscura profunditat.

En Guimerà era un poeta altíssim. No era un poeta profund ni un poeta subtil. I era tan aprop del poble, per alta que volés la seva fantasia, que cada paraula seva repercutia en el cor popular com un batec. L'alçada de la poesia seva li permetia veure el vast món i esplaiar-se en els més amples horitzons humans. Però queia sempre, podríem dir perpendicularment, damunt de la terra mare, damunt la nostra Catalunya.

Era En Guimerà el poeta del poble; però no de qualsevol poble, sinó del poble català. Fill del poble i fill de Catalunya, la humanitat i la catalanitat el feien alhora universal i nacional.

El radicalisme d'En Guimerà

ots han parlat del radicalisme catalanista d'En Guimerà, i amb raó, perquè després de la seva figura literària, la que es destacava era la seva fi-

gura de nacionalista sentimental. Ningú, fóra d'algun diari republicà, amb vagues insinuacions, ha subratllat que En Guimerà era un home de radicalismes públics.

Diguem-ho, amb paraules populars: En Guimerà era un republicà. Ho era, fins per fatalitat de les seves idees catalanistes, però ho era, sobretot, perquè sentia el poble poèticament, i no podia admetre, fredament, idees d'autoritat i de contenció social, per a domenyar els instints tèrbols i disolvents del poble que era, per En Guimerà, el poble del segle XIX dels progressistes. Ho era, finalment, perquè sempre havia convingut amb els esperits senzills. Ell es deturava a escoltar els rotllos que a la Plaça Reial continuen la tradició clàssica de dialogadors públics, i anava per cafès i bars del seu veïnat a saber lo que deia la gent. Era poble i sentia com el poble.

Aquest sentiment popular, republicà, d'En Guimerà, traspua en totes les seves obres. *Terra Baixa*, l'obra cabdal, és quelcom més que la lluita entre la senzillesa muntanyenca i la complicació del pla, entre l'home verge i l'home torturat, entre Adán abans del pecat i Adán després de pecar. L'escarni, En Manelic, és el pastor, i l'escarnidor l'amo. Els obrers que assisteixen, el primer de Ma g, a les representacions d'aqueixa cursileria de brusa que és *Juan José*, haurien de demanar, com a obra seva, *Terra Baixa*. En altres obres, En Guimerà reproduceix el seu ideari popular. *La reina vella*, és com un símbol de la superació del poble, i el *Jesús que torna*, pot ésser representat en un escenari pacifista i internacionalista, com *Alta Banca*, pot servir per la propaganda socialista. Recordem l'es-

càndol que va produir *La Festa del blat*. Rescent un atemptat famós, la gent va creure que a l'obra hi havia una defensa de la violència proletària, i rebutjà l'obra. Fou un error. Més que un esperit subversiu, hi trobem en *La Festa del Blat*, un esperit cristià. Però els burgesos presentiren que l'obra era antiburguesa, i trepitjaren els llorers d'En Guimerà.

Totes les anècdotes de la vida d'En Guimerà comproven el seu radicalisme. Ell, fins en moments d'angúnia ciutadana, com en 1909, queia sempre del costat del poble. A l'hora del seu homenatge, en mig dels apassionaments polítics, acudí a rebre les ovacions republicanes de «La Casa del Pueblo». Ha mort catòlicament, com moren gairebé tots, però no era un catòlic practicant.

En Guimerà era nostre, ben nostre, no sols pel seu amor a Catalunya, sinó pel seu amor a la Llibertat. Quan França lluitava, en la gran guerra, per la Llibertat, En Guimerà cantava a la França i abominava dels emperadors, amb una vibració de poeta vuitcentista. Potser no era un jacobi, però sí un girondí. Es igual! Un republicà.

PARADOX

Teoria dels núvols

Una d'aquestes notes tan delicioses del general Primo de Rivera parla dels núvols que ha trobat a la península de tornada del seu viatge al Marroc. El president del Directori, que és l'etern optimista, no dóna importància als núvols, i potser fa ben fet. Els núvols són sempre, en el clima ibèric, una cosa passatgera i interina. La cosa normal és el sol, el sol encès, claríssim i daurat.

Els núvols, sobretot a l'estiu, són com navilis que passen empesos pel vent. Solquen les blavors, de vegades les tanquen i les tapen; però al cap d'unes quantes hores, o tot el més d'uns quants dies, són vençuts pel sol que torna a brillar. Què hi fan les tamborinades, els llamps i els llampecs, els ruixats i els xàfec, si poc després el cel torna a estar ras i el sol torna a lluir? Ens sembla recordar que en alguna sarçuela famosa, que potser és la *Tempestat*, ja es diu, en bell cant, alguna d'aquestes coses elimàtiques.

Els núvols estan destinats a passar.

Passen i tornen. Són uns viatgers que no estan mai quietes. La gent acaba per acostumar-s'hi, i els pagesos els esperen, en les èpoques de secada, com els salvadors de les terres sedejants. De tots els núvols que es fan i desfan, els més passatgers són els de l'estiu, com sap tot-hom en aquest món i en l'altre. Els núvols d'estiu són cèlebres per la facilitat amb que vénen i amb que se'n van. Són núvols que porten pressa, núvols de gran velocitat. Fan el seu fet en poc temps, i després fugen d'aquella manera que se'n diu sense deixar rastre, com certs criminals i especialment els atracadors.

Núvols d'estiu? No cal capficar-s'hi. A nosaltres ens fan més respecte els núvols de tardor, els d'hivern i fins els de primavera, que són més primis i més bellugadissos. Es veritat que en ple estiu de vegades hi ha aiguats i sobretot pedregades. La tragèdia més grossa de la pagesia està en els núvols que vénen damunt la terra eixuta, roenta de sol, i en lloc d'abocar-hi l'aigua saborosa, hi llenquen gran cabaços de pedra seca.

De totes maneres, l'època de les tempestats, de les riuades, de les inundacions, dels daltabaixos atmosfèrics i dels canvis radicals, és la tardor. Els núvols d'estiu tenen molta fatxenda, però generalment tot se'n va en soroll. Els núvols de tardor són els que porten més malícia i els que tenen més quantitat d'aigua per remoure el cel i la terra i tot allò que hi ha entremig.

FULMEN

El poeta dels humils

Cap altre home a Catalunya ha aconseguit la popularitat d'En Guimerà, merescuda per les seves obres genials, però sempre a l'alcanç dels humils, i merescuda per la seva bondat i senzillesa.

Ara en els seus vuitanta anys, En Guimerà més que un home era un símbol. Simbolitzava l'esforç de la raça superant-se; simbolitzava l'excelsitud espiritual del poble català. Per això, al trobar-lo per les nostres vies, el saludàvem devotament com si fos la concreció exacta de ço que portem a dins, com si fos la senyera augusta reblugada de les lluites triomfals.

En Guimerà era el poeta dels humils. Les seves obres cabdals són d'una senzillesa heroica. En elles hi ha la dolor toca dels pastors i de la gent humil del camp, plena d'unció virgiliana i les rústiques satisfaccions rurals. Els seus versos són gràcils i heroics com les veles dretes d'una nau i són remorosos i sonors amb la vasllum de la tragèdia.

En Guimerà arribà de ple en el cor del poble, li clavà fonament la santa espina de l'emoció i el poble s'enterní i entusiasma amb ell i se'l havia fet seu, tan seu que, ell i el poble, eren una mateixa cosa.

En Guimerà és el poeta dels humils. No és mort, ni morirà mai; ni ell ni tot ço que significa.

SALPER

EL POETA I SANT PERE

Alliberat de les mortals despulles,
amb el front lluminós
l'esperit del poeta va encelant-se
per el camí del sol.
Que esquifida i llunyanu veu la terra
des d'aquelles regions
on hi regna la llum, on mai les ombres
podeu alçar el vull!
Arribat a la porta de la Glòria,
hi truca concirós;
la porta es bada i enlluerna al poeta
un torrent de claror.
Avança lentament, però tot d'una
es detura confós,
en veure al seu davant al vell Sant Pere
amb rostres escrutador.
—Qui sou i què voleu?—el Sant pregunta.
—Un pobre poeta sò,
i vinc a reposar ací a la Glòria

que m'ho mereixo prou.
—Un poeta, dieu? Hum! Un poeta!
en tenim a trompons
que ens atipen de versos poca-soltes,
i fan pinyes i tot.
I què heu escrit?
—Formoses poesies
crec, amb inspiració,
cantant la trilogia de ma terra
que diu: *Fe, Pàtria, Amor*
—Què més heu fet?
—He fet tragèdies, drames...
—I traduccions...
—Oh, no!
Les obres que he portades a l'escena
totes ben meves són.
—Veiam, veiam—va remugant per dintre
el jaio ex-pescador.
—I has fet moltes pessetes amb la ploma
allà baix?
—Això, no!
Mai pel vil diner vaig agafar la;
jo escrivia tan sols
obeïnt una força que encenia
mon cervell i mon cor.
Jo tenia un amor molt gran als homes
i un altre de més gros
a la terra florida que em donava
tota la inspiració.
Els personatges que en mes obres juguen
són d'eixa terra tots,
i porten de la raça que la pobla
l'ànima i el braó.—
Sant Pere el va guaitant, es desarruga
el seu front espaiós,
i amb una veu que es va tornant amable,
li diu:

—Ja veig que sou
tot un poeta, un senyaler de pobles,
un geni de debò;
però, abans de que us pugui dar entada,
em direu vostre nom?
—So l'Angel Guimerà...

—Ah! perdoneu-me!
Es cert, teniu raó!
Entreu, entreu, que sou a casa vostra
i tireu cap al fons.
Jo, mentre tant, vaig a avisar als poetes
immortals, i al Senyor,
que us vol conèixer per a remercier-vos...
—A mi?
—De cert, a vos
per a haver fet reviuir la figura
de *Jesús*, en el món,
i per haver aimat la poesia
per dessorre de tot!

FLOK

J A U R É S

Moria Jaurés i començava la guerra. Quan la seva testa nobilíssima era abatuda bàrbarament damunt el pit apostòlic, el món va entendre que la guerra era inevitable i que la França perdia el seu primer i més gloriós soldat.

Una vegada més el sentiment universal era vençut per la cobdícia nacionalista... I la guerra no ha pogut liquidar-se, ni la pau arriba a establir-se en base ferma, per manca d'idees universals i de sentiments generosos.

Si els homes que pactaren la pau haguessin tingut per a ella, la mateixa passió i el mateix interès que posaren en la guerra, quina ufana en tots els esperits i quina joia més gran en tots els pobles!

Però l'assassinat impune de Jaurés era el pròleg del fracàs de Wilson i del martiri de Liebnicht i de Rosa Luxemburg... I era també el triomf de la concupiscència burgesa, insensible al dolor que li porti guany i exaltadora de tota tirania que els hi conservi i acreixi.

Jaurés no era desafecte a la pàtria francesa, sinó a les oligarquies de França, i era també enemig del negoci de la guerra... Però la idealitat és un gros perill pel negoci i per la guerra... I Jaurés caigué. Una mà d'apatxe epilèctic segà aquella vida egrègia desviant el curs de la història.

I en els seus llavis exangües, en el seu cor inert, restà informulada l'última gran paraula d'amor fraternal i d'esperança...

La testa venerada ressurgeix ungida de glòria i de martiri entre la boira lívida d'un record horrible i la tènue claror d'una futuritat augusta.

Què armoniosa, què dolça ens fóra la seva veu i que reconfortant el seu exemple!

La seva eloqüència vívida, emocionant, corprendora, el seu esperit cíclop, ens parlaria de fe, d'amor humà i de lluita, i del goig de veure la ciència fecundant el treball i emancipant als homes, i del màgic equilibri entre la materialitat social i l'idealisme lluminós que agermana i santifica...

Jaurés éss nostre, del poble, de tots els pobles; ell tenia totes les virtuts del treball anguniós i sentia fonament aqueix clam d'horror que, com d'una afrau sense fons, puja i va engroixint-se a través dels segles...

Ah! Les infinites tortures de les plebs històriques, les horrenes tragèdies de l'esclavatge i de la servitud, el rosari de misèries dels ilotes, dels pàries, dels proletaris. Quina cadena més feixuga i sagnant, quin coral d'imprecacions, de renecs, de crits d'esglai i de suprema angoixa, de veus de matança i d'extermini, de plans, de dol, de desolació... I tota la història és una cruenta cavalcada d'apocalipsi... Un dies ira incabable...

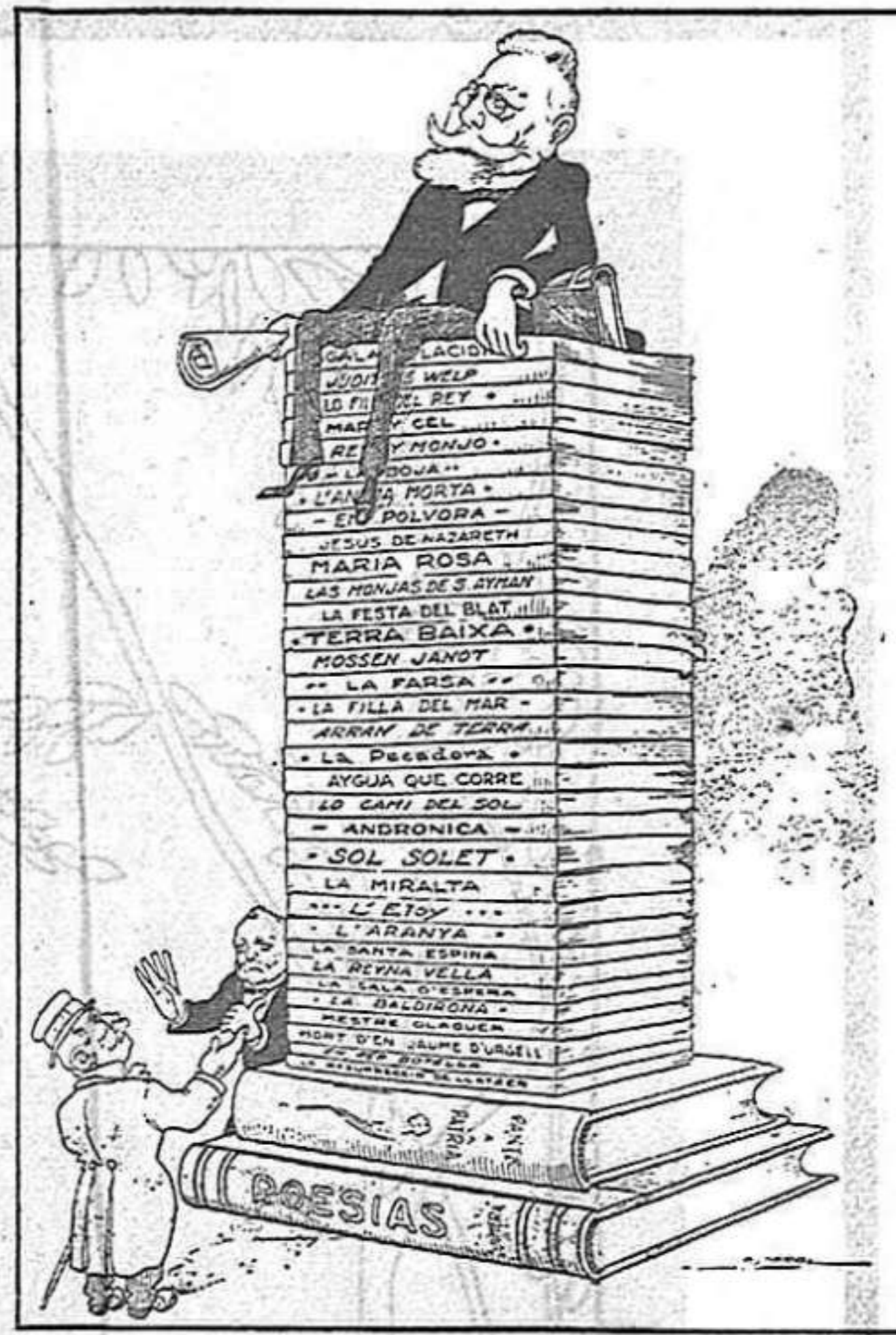
Jean Jaurés trobà en aquestes tràgiques palpitations de la història, i no en la oriflamada successió de dinasties ni en les esclatants facècies bèl·liques, el sentit pregon de la humana majestat...

I les seves paraules, amaraes d'un plor intern, íntim, i d'una inefable emoció d'enyorança, fan el més bell, el més noble càntic que mai puguin sentir orelles esclaves.—GLICINI

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA MILITAR

L'ANGEL GUIMERA L'última caricatura.

COMENTARI —Heu's aquí una vida ben aprofitada! (Dibuix de L'Esquella de la Torratxa)

Catalunya.—Escriu: jo et dictaré. (Dibuix de L'Esquella de la Torratxa)

DESORIENTACIÓ MORAL

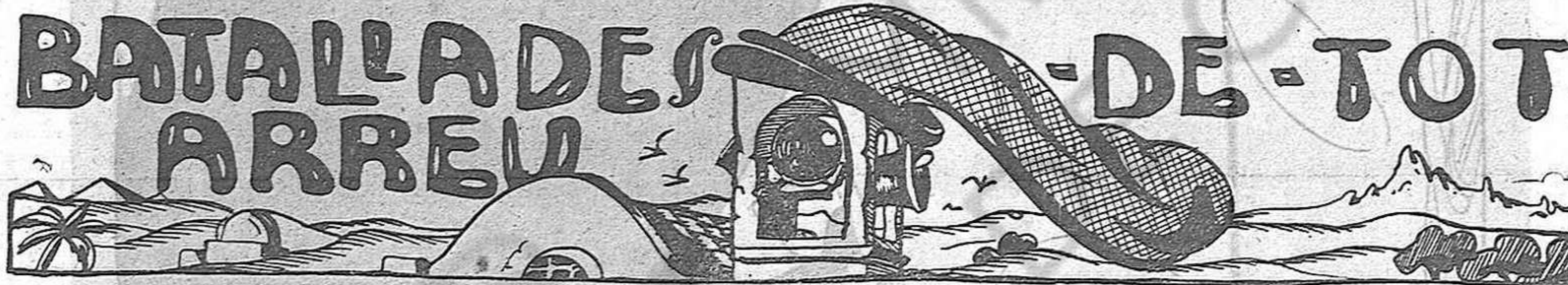
Fa un quant temps que estem moralment desorientats. Ja sabem que la moral és una cosa molt complexa. La moral és com allò que diuen que Déu va fer a l'home a imatge i semblança seva, però en canvi no hi ha cap home que tingui la mateixa figura, i es veu que amb la

moral passa igualment. N'hi ha només que una, però té tantes variants com homes hi ha. O sinó, fixeu vos:

A Blanes hi ha un alcalde que en defensa d'una moral sui generis aplica multes als pares de família que permeten a les nenes que es banyin amb un simple vestit de punt, i ha ordenat, baix pena de multa, que totes les persones que vagin amb vestit de bany des de

casa fins a la platja, caminin en línia recta, sense aturar-se.

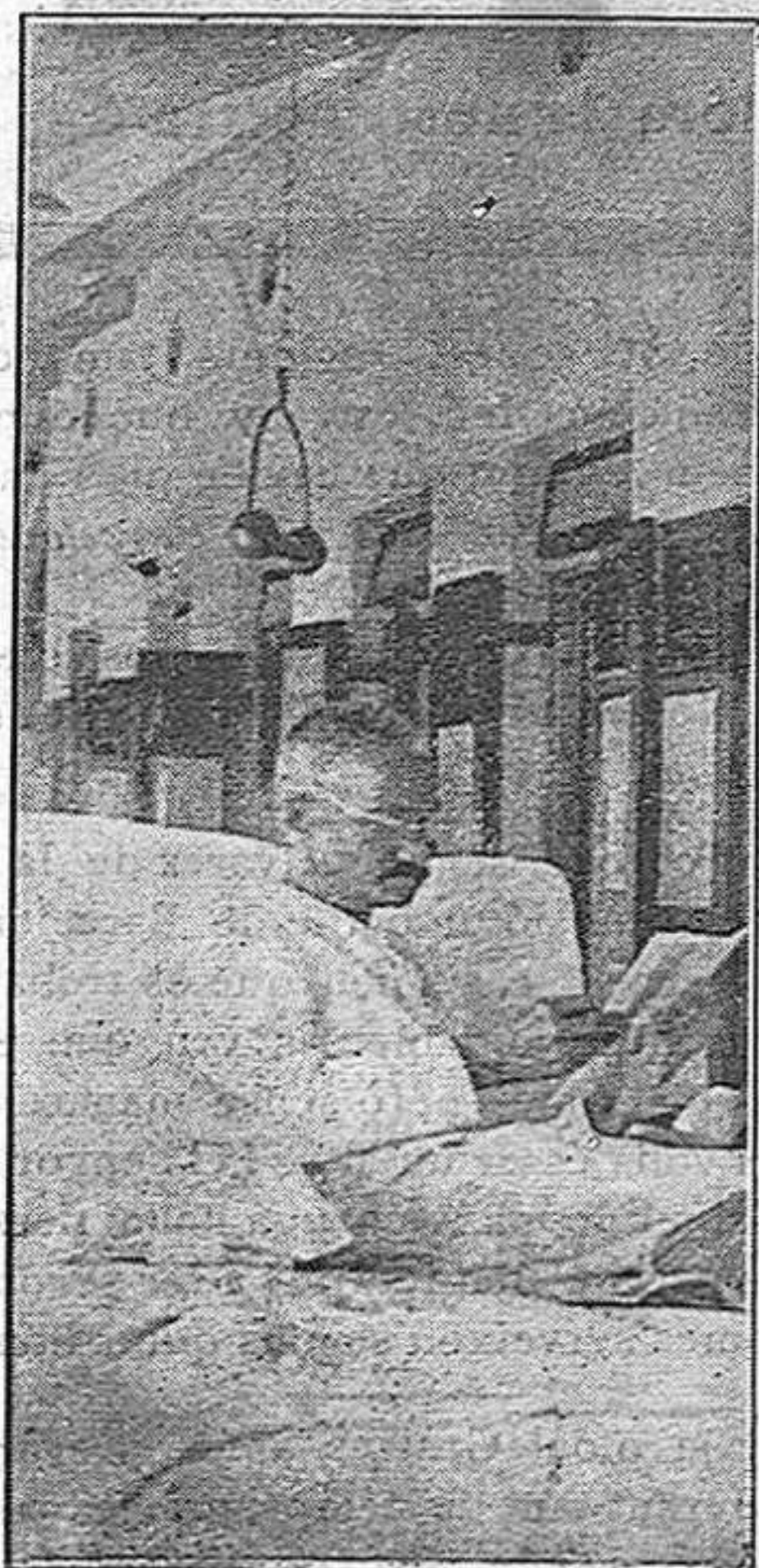
Això a Blanes. En canvi a Girona, el culte sacerdot, Dr. Joan Fuster, beneficiat de la parroquial del Carme, a conseqüència d'unes indicacions fetes a unes senyorettes per la seva manera de vestir, que estimava impròpia de la santedat del Temple, ha estat multat governativament amb 500

MAHATMA GANDHI, EL MESSIES

Nosaltres havíem vist un retrat de Mahatma Gandhi, el Messies indi, ànima del moviment nacionalista, que ara ha sigut condemnat a sis anys de presó per excitació a la sedició.

En aquell retrat apareixia com un perfecte gentleman, amb redíngot forrat de seda, elegantíssim. Llavors, abans de la guerra, vivia a Londres i feia una vida veritablement ascètica, encara que mai exterioritzant aquest ascetisme en el vestir. Des-

Mahatma Gandhi en son llit, escrivint

prés recordem el Messies indi vestit amb una grolera estofa blanca, cames i peus nus; la faç demacrada i els ulls brillants de passió interior. Les fotografies que es tenen de Mahatma Gandhi són veritablement rares.

Aquesta que avui reproduïm té un interès excepcional, degut a les circumstàncies en que ha estat feta. A començaments d'aquest any Mahatma Gandhi, pres des de fa dos anys, es trobava en

un estat de salut dels més precaris, Acabava d'ésser operat de l'apendicitis i la seva convalescència exigeix cuidados minuciosos. El govern de Bombai ha aprofitat aquesta ocasió per a fer-li gràcia de la seva pena i deixar-lo en llibertat. Generalment, els que es beneficien d'aquesta clemència, acostumen a renunciar per un temps determinat a tota acció política. Però ningú s'atrevia a reclamar de Mahatma Gandhi una promesa semblant, car es coneixia sobradament la seva intransigència i la seva fe en les conviccions llurs.

La seva alliberació que tingué lloc el 5 de febrer, desencadenà a tota la Índia manifestacions d'alegria delirant. No hi hagué poble ni poblet que no s'hi associés. Mahatma Gandhi estava detingut a Jerawde, prop de Poona. Els vint-i-cinc mil habitants de la vila li feren escorta, cantant himnes religiosos. Per consell dels metges, Mahatma Gandhi es confinà en un retir absolut. Un gran negociant de Bombai, del qual el fill és un dels més fervents sectaris del gandhisme, li oferí hospitalitat a la seva casa de Juhu, a la vora de la mar, a uns cinquanta quilòmetres de la vila.

Allí visqué algun temps Mahatma Gandhi, lluny de tots, acompanyat tan sols de la seva dona, meditant, llegint i escrivint des del seu llit els articles que enviava a dos periòdics setmanals: el Navajwan - que vol dir «Nova Vida»—i la Young India—quevol dir «Jova Índia»—el tiratge dels quals ascendia a uns quants cents de milers d'exemplars.

Ja és sabut que el problema de la Índia és un dels que donen més mals de cap a l'Anglaterra. No s'hi ha pas trobat cap mena de solució ni provisòria, talment com passa amb Irlanda i amb Egipte. Actualment el moviment nacionalista és dirigit per un partit polític organitzat: el del Souwarajistes. L'adveniment al poder dels treballistes anglesos, ha fet néixer entre ells esperances que ha desfet després amb el seu discurs pronunciat a la Cambra dels Lords el 26 de febrer, Lord Olivier, secretari d'Estat de la Índia. Procurant buscar la constitució propera d'un govern de dominació, Lord Olivier ha invitat als souwarajistes a la moderació i al respecte de l'element administratiu britànic.

Però les coses s'han complicat encara molt més amb motiu de que, en la conferència de Bengala, s'ha notat una moció rendint homenatge al fanàtic Copinath-Saha, que havia assassinat a Calcuta

a l'anglès M. Day, equivocadament, prenent-lo per un altre.

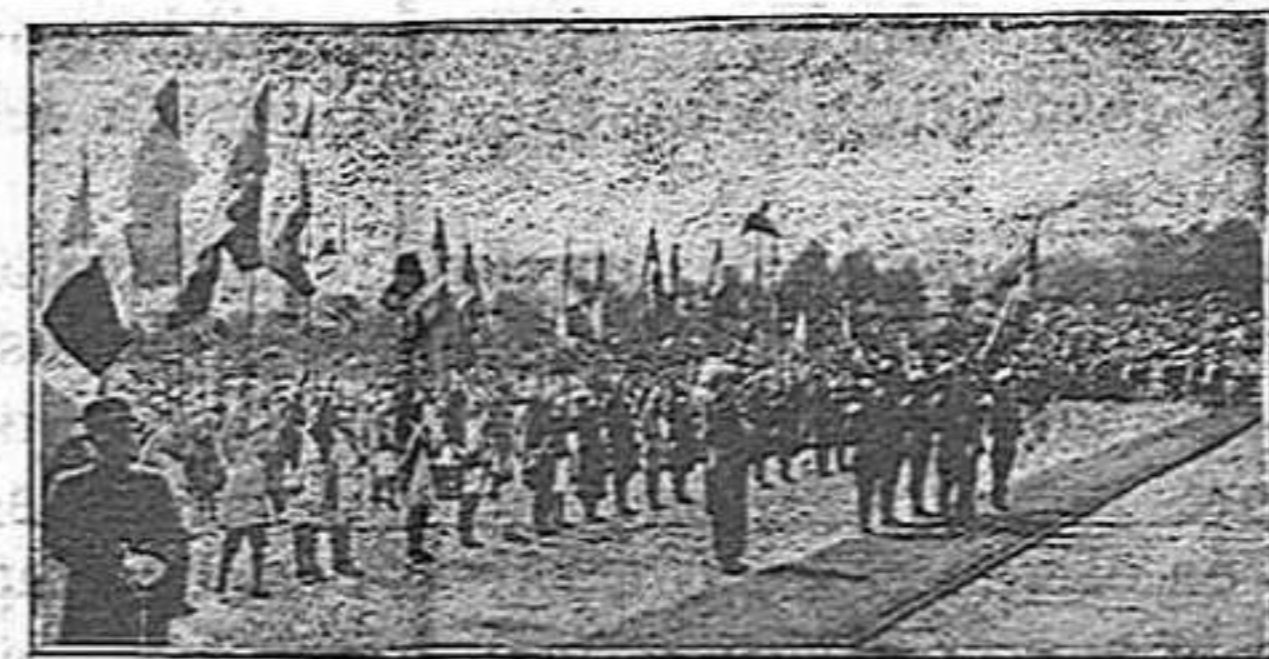
La posició personal de Mahatma Gandhi és de totes maneres del tot independent del partit souwarajistes. Mahatma Gandhi no ha fet mai política. És el quefe d'una doctrina religiosa que té molts punts de contacte amb el tolstoisme. Ell demana la simplicitat en les costums, la bondat i l'oposició als anglesos per no-cooperació. Però ell condemna severament tota violència, vingui d'on vingui i, per lo que significa retorn a l'acció, ell ha desaprovat, a la conferència de Bengala, la mort de M. Day. Això ha fet que entre els nacionalistes s'obris una mena de cisma que amenaça accentuar-se entre moderats i extremistes.

La salvació tan sols està En Mahatma Gandhi. Mahatma Gandhi ha sigut l'origen de tots els moviments autonomistes de la Índia. Aquest home extraordinari ha galvanitzat milions i milions d'individus. Es pot ben dir que avui com avui no hi ha al món un quefe de religió que suscití semblant entusiasme.

EL 14 DE JULIOL

Aquest any no s'ha pogut celebrar a París, oficialment, la festa nacional que és la del 14 de juliol. Encara que de totes maneres l'hagin celebrat tots els cors francesos que bateguen sota el cel gris perla de París. Aquest any la calor ha temptat el proverbial patriotisme francès: la calor no ha deixat celebrar la festa.

Però en canvi s'ha celebrat a Reims amb tot l'esplendor, amb tot l'entusiasme, amb tota la fe, de que tan sols, com a bons llatins, són capaços els francesos. Aquell poble celebrava lo més

La festa del 14 de juliol a Reims gran de la seva vida: la seva alliberació. Però això quan en un dels números de la festa ha celebrat

una parada militar, ha vestit els seus soldats amb els uniformes que s'han creat a França des del 1789—és a dir, des de la constitució de l'Assamblea dels Notables—fins el 1914—és a dir: fins haver vençut l'imperialisme alemany del 1914.

Pel bon poble de Reims els seus soldats vestits amb els uniformes pretèrits, significaven revivir tota la gloriosa epopeia de la revolució: la mort de Mirabeau, la creació de l'artefacte humanitaríssim ideat pel doctor Guillotin, la presa de la Bastilla, el poble de París guardant durant les nits del 9 i el 10 d'agost la ciutat, l'assalt a les Tulleries, la família reial refugiant-se en l'Assamblea nacional, la fugida a Varennes, Danton, Saint Just, Robespierre votant la mort del tirà, la traïció de Dumouriez, les guerres de la República contra Espanya, contra Itàlia, contra Alemanya, contra Rússia, contra tot el món, Napoleó

UNA CASA ASIL A PONT-AUX-DAMES PER ALS CÒMICS VELLS

Coquelin, el gran actor francès, havia somniat sempre amb la creació d'una casa asil per als seus companys als que atrapés la vellesa sense medis de fortuna. Heu's aquí una idea magnífica,

La Casa asil

generosa. Heu's aquí la idea d'un home bo que pensa en els seus companys i sofreix per ells. Els pobres còmics oblidats, els que s'han envellit a l'escena, els que han rodat d'escenari en escenari, els que han saborejat l'engany de la glòria un dia i avui es troben en la soletat, en la desil·lusió i en la misèria. Tots aquests avui, gràcies a Coquelin, tindran un refugi, un sostre, un escalf.

Aquesta casa asil per als còmics vells i desgraciats—desgraciats com tots els còmics que arriben a vells—aquesta casa asil creada per Coquelin a Pont-aux-Dames és una de les poques coses bones que ha fet l'humanitat. És una de les poques coses bones perquè en ella l'home hi ha posat pietat, que és la virtut més noble que hi ha en el cor nostre, que és la virtut noble per excel·lència.

pessetes, per considerar que hi hagué excés d'atribucions en l'acte realitzat per l'esmentat sacerdot.

D'un quant temps ençà, moralment, estem ben desorientats.

S.

A la memòria del Mestre

Una flor damunt la tomba
per record hi vull posar;
és humil, però sincera
pel que tant jo he admirat.
Cada fulla hi va una llàgrima
nascuda del fons del cor.

Mostrem estimar al Mestre
en jorn que ens embarga el dol.

EMILI GRAELLS CASTELLS

Estat i religió

La influència de l'esperit religiós en les societats polítiques, és profundament perturbadora i es fa menys desitjable a mida que l'existència social esdevé més complexa i més delicades les funcions que desenrotlla l'estat modern.

Hi ha fenòmens que no afecten a les intel·ligències poc cultivades i a les consciències somortes. Però quan una col·lectivitat assoleix el mestratge del seu esperit i s'hi desvetlla la sensibilitat per totes les coses morals, no és possible que passi inadvertida la presència de factors ni l'efectivitat de fenòmens que ofenen els bàsics elements d'una orgànica, d'una articulada personalitat individual o col·lectiva.

El problema religiós presenta encara avui caràcters aguds en molts de pobles i les institucions d'aquest ordre frueixen d'un predomini legal i d'una supremàcia social i política, injusta i vituperable...

El fet d'imposar a una multitud d'hommes una determinada religió, constitueix un atemptat al dret de ciutadania i a la llibertat i dignitat humanes. I és intolerable, jurídica i moralment, que al no creient o a l'afiliat a una altra confessió se'ls obligui a participar al sosteniment d'un culte catòlic.

Però on la influència nefasta del catolicisme es mostra amb tota la seva negra pompa d'intolerància i de fanàtic sectarisme, és en la separació dels cossos morts.

En nom de quin monstruós principi és permès als catòlics de beneir un tros de terra? Quin déu fóra capable de sancionar aquest macabre ludibri de dividir la terra en sagrada i maleïda? Pel fet d'existir, de sustentar-nos, de donar-nos vida i un racer en la mort, tota terra és santa per tots els homes catòlics o no, creients o escèptics o renegats. I la matèria, vil, pels catòlics, i sublim, per a nosaltres, es podreix en una nova naixença, igualment, colgada en la terra generosa i ubèrrima, font inestroncable d'existències, eterna creadora de vitals energies infinites...

La qüestió religiosa és, doncs, primordial en l'organització política dels pobles i tot govern lliberal ha de tendir a resoldre-la vigorosament, amb solucions clares, radicals, definitives.

Els que tenim en la consciència resolt, negativa o afirmativament, aquest problema, no hem d'abstenir-nos en la lluita.

La religió ha pertorbat masses d'anys la vida d'Europa, entorpidint el desenrotllament del progrés científic, moral i econòmic, perquè no s'intenti d'una bona

vegada lliurar-li la suprema batalla, arreconant els dogmes de la fe al fons de les consciències que els admetia i desposseint les seves institucions de tot caràcter civil i públic.

La laicisació absoluta de la vida nacional s'imposa com a primer pas per a tota reforma. I no podran considerar-se lliures els ciutadans d'un poble que té una església oficial i un ensenyament a base de catecisme.

A l'exemple de França, mare de llibertats burgeses i d'assenyat civisme, podem ara unir el de la renaixent Turquia, que després d'haver expulsat al Califa, segueix la seva obra laica proscriuint tota influència confessional de les escoles nacionals i estrangeres. «L'ensenyament religiós, ha declarat el govern d'Angora, és cosa que pertany únicament a les famílies».

A Espanya, sense excloure Catalunya, la tasca és doblement feixuga en aquest aspecte de la llibertat, car, precisament el que més interessa aquí del catolicisme, és el seu caire pintoresc i espectacular i la seva influència política.

I solament els que senten honradament una idea són capables de respectar el sagrari de la consciència aliena.

G.

L'ANGEL GUIMERÀ, el gloriós poeta de Catalunya, quina mort plora la nostra terra.

REPICS

L'Agulló publicà un article a *La Veu* explicant la seva amistat amb En Guimerà. Entre moltes altres coses interessants diu que el sant Angel Guimerà era el seu iniciador literari i patriòtic. El senyor Agulló es descuida de dir-nos, però, que al Gran Guimerà no li agradaven les urnes ni les tujinades.

L'immortal Guimerà descansa vora la mar gran. No és mort ni morirà mai; només descansa. Era una ànima ingènua com un infant. Per això la mar com una mare caritativa, seguint el va-i-vé del bressol, li cantarà eternament una non-non pietosa.

En Sala de Terrassa i En Figols es personaren a casa de l'eminent dramaturg Angel Guimerà per a fer-se càrrec de l'enterrament del mort il·lustre. Els hi fou negat, dient-los-hi que la família havia acordat que fos un acte particular. No poguent-se'l fer seu, a l'hora de l'enterrament an' En Sala li sortí un compromís urgent a Terrassa.

En l'acte del sepel·li hi havia els que hi havien d'ésser. En Puig i Cadafalch acomiadà la gentada amb un sentit discurs.

Al dimitir l'alcalde, tota una colla de regidors s'hi entusiasmaron i també volien dimitir. Això deu ésser com una mena de xarampió que se'n comana. Però el xarampió, sabeu, no és res. I ja

dimissió de tots aquests regidors, tampoc és res. A nosaltres ja ens feia estrany [que dimitissin i ara ens hem enterat que havien pres l'acord de sacrificar-se una veu més per Barcelona y por España.

Tan prompte com ens sigui possible els hi agrafrem. No sé qui ens ha dit que feia una llista de sacrificados.

El tinent coronel senyor Alvarez de la Campa presentà la dimissió de batlle de Barcelona amb caràcter irrevocable. Es veu que es trobava amb una obstrucció formidable. Es veu que es volia que ell fes d'alcalde, però sense manar. L'home del manar volia ésser un altre i el senyor Alvarez que—dit sigui de pas—és una bella persona, ha dit: no servia. Ben fet, per a fer segons quins papers només serveixen segons quins homes.

Ja plou! ja plou! Gràcies a les pregàries que s'han fet durant tant de temps; gràcies als Cristos petits i grossos que s'han arribat a treure, ja plou! Quan a un home se li va amb impertinències, aquell home de vegades us engega amb un «vés a empipar a Déu». La clericalia l'ha anat a empipar tant, que ja plou, però fa una pluja estranya: un ruixadot, quatre gotetes... Ens fa l'efecte que Déu està enfadat i rondina i com que no sabem com parla Déu—i hem de jutjar per aquestes gotellades—ens fa l'efecte que parla tirant capellans.